



Zekatul - fitr (sada katul - fitr)

Sada katul - fitr ili zekatul - fitr je sadaka koja se daje prilikom završetka ramazana, tj. prestanka posta. Propisan je druge godine po hidžri, kada je propisan i post. Propisan je s ciljem da se postač očisti od ružnih djela i govora kojeg je počinio tokom posta, i kako bi se siromasi obezbjedili namirnicama za Bajram, i na taj način veselili kao i bogati, i sačuvali se poniženja ili prošnja.

Zekatul - fitr se razlikuje od ostalih sadaka, jer je to sadaka koja se daje na osobu, a zekat se daje na imovinu, pa se zbog toga za zekatul - fitr ne postavljaju uslovi koji se traže za zekat, kao što je nisab.

Propis zekatul - fitra

Izdvajanje zekatul - fitra je obaveza svakom muslimanu na osnovu riječi Abdullaha b. Omera, radijallahu anhuma: **"Naredio je Allahov Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, izdvajanje zekatul - fitra u Ramazanu jedan sa'a hurmi (datula) ili jedan sa'a ječma, slobodnom čovjeku i robu, muškarcu i ženi, maloljetnom i punoljetnom muslimanu. Naredio je da se izdvoji prije nego što ljudi izađu na bajram - namaz"**[\[1\]](#).

Ovaj hadis jasno ukazuje na obaveznost izdvajanja zekatul-fitra, kao i to da ta obaveza obuhvata sve vrste muslimana, bez da se postavlja uslov za njenu obaveznost punoljetstvo, kao što je slučaj sa mnogim ibadetima, niti sloboda čovjeka.

U osnovi, svaki musliman treba da izdvoji zekatul - fitr za sebe. Kada su u pitanju maloljetna djeca koju još izdržavaju roditelji, onda će za njih izdvojiti njihovi roditelji.

Mudrost propisivanja zekatul - fitra

1. Ovaj čin je vid dobročinstva prema siromasima, kako ne bi došli u neprijatnu situaciju da traže

milostinju od drugih za vrijeme Bajrama, i kako bi i oni, kao i bogati ljudi, osjetili radost i sreću u danima blagdana.

- Udjeljivanjem zekatul - fitra od strane postača predstavlja čišćenje ili otkup za prijestupe koje je uradio čineći neke od zabranjenih stvari tokom posta, kao što su loš i bestidan govor, grijesi i besposlica.

Kategorije ljudi kojima pripada zekatul - fitr

Zekatul - fitr se daje siromasima i nevoljnicima. Međutim, postavlja se pitanje: Da li je izdvajanje zekatul - fitra ograničeno na mjesto boravka?

Prema ispravnom mišljenju dozvoljeno je dati zekatul - fitr u drugi grad ili mjesto, nakon što se procijeni i utvrdi opšta korist muslimana, ali osnova je da se zekatul - fitr daje u mjestu gdje se osoba nalazi u trenutku kada je obavezno izdvojiti zekatul - fitr.

Najbolje je da se zekatul-fitr izdvoji za siromahe iz istog mjesta i da bude udijeljen direktno od strane vlasnika, bez opunomoćivanja. Ako bi se desilo da čovjek živi u mjestu gdje ne može naći muslimana siromaha, tada nema zapreke da pošalje u neko drugo mjesto ili da opunomoci nekoga u drugom mjestu ko će umjesto njega da izdvoji zekatul-fitr.

Kada je u pitanju opunomoćivanje, treba naglasiti da je i opunomoćeniku, bilo to da je neka druga osoba ili organizacija, obaveza da zekatul-fitr (osobe koja ga opunomoci) dostavi do siromaha prije klanjanja bajram-namaza. Stoga, onaj ko želi opunomociti ili zaduziti drugu osobu za izdvajanje zekatul - fitra, treba voditi racuna da to uradi na vrijeme kako bi opunomoćenik stigao da kupi namirnice i udijeli siromasima u šerijatski propisanom vremenu. Isto tako, treba voditi racuna da opunomoćenik bude povjerljiva osoba.

Obaveza je da staratelj udijeli zekatul - fitr za sve članove svoje porodice. Kada je u pitanju nerođeno dijete (beba u utrobi majke), u tom slučaju je mustehab (pohvalno) izdvojiti zekatul - fitr za njega.

Isto tako, nema zapreke ako bi čovjek zekatul - fitr udijelio jednom siromahu ili podijelio na više njih.

Dozvoljeno je ženi da udijeli zekatul - fitr za sebe od svog imetka, ako je zaposlena ili se bavi trgovinom.

Šta se udjeljuje i u kojoj količini?

Kao zekatul - fitr mogu da se udjeljuju sve vrste namirnica koje muslimani koriste za ishranu, i nije potrebno ograničavati se na spomenuto u govoru Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, tj. na ječam, datule i groždice, već se može udijeliti i pirinač, pšenica i slično tome. Većina islamskih učenjaka smatra da je obaveza izdvojiti jedan sa'a^[2] namirnica koje se koriste u ishrani.

Na primjer ko želi da udijeli rižu, udijeliće 2.300 grama riže po članu porodice. Dozvoljeno je udijeliti i 3kg riže, stim što se taj višak ubraja u dobrovoljnu sadaku.

Da li je dozvoljeno izdvajanje zekatul - fitra u novcu?

Ispravno mišljenje po ovom pitanju jeste zabrana davanja zekatul - fitra u novcu (tj. da se siromahu uruči novac umjesto namirnica), zato što je izdvajanje zekatul - fitra obavezan ibadet, koji je precizno određen u namirnicama. Stoga, nije dozvoljeno izdvojiti zekatul - fitr u novcu, jer se na taj način krše i zanemaruju šerijatom jasno precizirane odredbe.

Kada se izdvaja zekatul - fitr?

Zekatul - fitr se mora izdvojiti prije obavljanja Bajram namaza i zabranjeno je odgađati njegovo izdvajanje do perioda nakon namaza. Ovdje se pravi razlika između dozvoljenog i pohvalnog perioda za izdvajanje zekatul - fitra.

Što se tiče dozvoljenog perioda za izdvajanje zekatul - fitra, to je period od dan ili dva dana prije Bajrama, dok je pohvalno vrijeme period od sabah namaza na dan Bajrama do početka Bajram namaza koji nastupa sat vremena nakon sabah namaza.

Pripremio:

Prof. Ferid Aljović

^[1] Buharija, br. 1503, Muslim, br. 984.

^[2] **Sa'a** je mjera od četiri pregršta ruku odraslog čovjeka sa prosječnom veličinom šaka, čija težina otprilike iznosi 2.157 grama u pšenici, 2.300 grama riže, 2 kg brašna.



PROPISI ZEKATA